

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 18

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 9 ianuarie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
M.151/2016. — Ordin al ministrului apărării naționale pentru modificarea și completarea Normelor privind organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării de către personalul Ministerului Apărării Naționale a posturilor permanente din structurile de reprezentare națională în străinătate, precum și a celor din structurile internaționale la care România este parte, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.59/2015	2
1.012/2016. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea Planului de management al sitului Natura 2000 ROSCI0174 Pădurea Studinița	3
1.501/2016. — Ordin al ministrului sănătății privind aprobarea implementării mecanismului de feedback al pacientului în spitalele publice	4–6
1. — Ordin al ministrului finanțelor publice pentru modificarea Ordinului ministrului economiei și finanțelor nr. 2.007/2008 privind aprobarea componentei Comisiei pentru autorizarea operatorilor economici din domenii cu reglementări specifice și a Regulamentului de organizare și funcționare a acesteia, precum și a Criteriilor referitoare la autorizarea funcționării unităților emitente de tichete	6
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 34 din 24 octombrie 2016 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	7–15

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ORDIN

pentru modificarea și completarea Normelor privind organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării de către personalul Ministerului Apărării Naționale a posturilor permanente din structurile de reprezentare națională în străinătate, precum și a celor din structurile internaționale la care România este parte, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.59/2015

Pentru aplicarea prevederilor art. 74 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare,
având în vedere dispozițiile art. 8 din Ghidul carierei militare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 106/2011, cu completările ulterioare,
în temeiul prevederilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul apărării naționale emite prezentul ordin.

Art. I. — Normele privind organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării de către personalul Ministerului Apărării Naționale a posturilor permanente din structurile de reprezentare națională în străinătate, precum și a celor din structurile internaționale la care România este parte, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.59/2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 480 din 1 iulie 2015, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 3. — (1) Posturile permanente se ocupă prin concurs/examen în conformitate cu prevederile prezentelor norme.”

2. După articolul 3 se introduce un nou articol, articolul 31, cu următorul cuprins:

„Art. 31. — (1) Prin excepție de la prevederile art. 3, pentru ocuparea posturilor permanente prevăzute cu grade de generali/similari se desfășoară următoarele activități, în ordinea menționată:

- a) inițierea concursului/examenului;
- b) selecția inițială;
- c) evaluarea psihologică;
- d) examinarea medicală;
- e) ierarhizarea și selecția.

(2) Etapele prevăzute la alin. (1) lit. a)—d) se desfășoară de către structurile și la termenele prevăzute de prezentele norme. În etapa selecției inițiale se verifică inclusiv îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 5.

(3) Ierarhizarea și selecția candidaților pentru ocuparea posturilor permanente prevăzute cu grade de generali/similari se realizează de către Comisia de selecție nr. 1, iar punctajul candidaților se determină potrivit criteriilor prevăzute la lit. B a anexei nr. 11 la Normele privind organizarea și funcționarea sistemului de ierarhizare și selecție în vederea evoluției în carieră a cadrelor militare, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.69/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Comisia de selecție prevăzută la alin. (3) se întrunește la ordinul președintelui acesteia.”

3. La articolul 19, după alineatul (4) se introduc trei noi alineate, alineatele (5)—(7), cu următorul cuprins:

„(5) Structurile care gestionează posturile permanente prevăzute cu grade de generali/similari transmit tabelele cu candidații declarați «admis» la selecția inițială președintelui comisiei de selecție prevăzute la art. 31 alin. (3) și solicită ierarhizarea și selecționarea acestora.

(6) Structurile prevăzute la alin. (5) trimit documentele necesare ierarhizării și selecției secretariatului tehnic al comisiei de selecție prevăzute la art. 31 alin. (3).

(7) Forma și conținutul documentelor care se întocmesc în vederea ierarhizării și selecției de către secretariatul tehnic menționat la alin. (6) se stabilesc, în conformitate cu normele prevăzute la art. 31 alin. (3), prin dispoziție a șefului Direcției management resurse umane.”

4. La articolul 20, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) În situația prevăzută la alin. (1), doar pentru încadrarea posturilor permanente prevăzute cu grade de generali/similari, pot participa la selecție candidați care nu îndeplinesc una sau mai multe dintre condițiile prevăzute la:

- a) art. 5 alin. (1) lit. f) și alin. (2);
- b) art. 17 alin. (2) lit. f);

c) art. 17 alin. (3), caz în care pot participa la selecție și candidați care dețin un grad inferior cu o treaptă față de gradul prevăzut în statul de organizare pentru postul permanent respectiv, dacă îndeplinesc în totalitate condițiile prevăzute de lege pentru înaintarea în gradul următor sau, după caz, pentru acordarea gradului de general de brigadă cu o stea/similar și dacă se respectă condiția prevăzută la art. 17 alin. (4).”

Art. II. — Prevederile art. I se aplică inclusiv pentru ocuparea posturilor permanente planificate a fi încadrate în anul 2017.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul apărării naționale,

Mihnea Ioan Motoc

București, 27 decembrie 2016.

Nr. M.151.

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN**privind aprobarea Planului de management al sitului
Natura 2000 ROSCI0174 Pădurea Studinița**

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 109.772/AC din 21 aprilie 2016 al Direcției biodiversitate,

ținând cont de Avizul Agenției pentru Protecția Mediului Olt nr. 7.706 din 14 septembrie 2015, Decizia etapei de încadrare nr. 6.580 din 14 septembrie 2015 emisă de Agenția pentru Protecția Mediului Olt, Avizul Ministerului Culturii nr. 7.862 din 28 decembrie 2015, Adresa Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice nr. 15.763 din 12 februarie 2016, adresele Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 30.457/30.458 din 28 decembrie 2015 și 88.157/108.417 din 11 februarie 2015 și Adresa Direcției generale păduri nr. 157.185/IM din 23 decembrie 2015,

în temeiul prevederilor art. 21 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Planul de management al sitului Natura 2000 ROSCI0174 Pădurea Studinița, prevăzut în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Viorel Traian Lascu,

secretar de stat

București, 31 mai 2016.

Nr. 1.012.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN**privind aprobarea implementării mecanismului de feedback al pacientului în spitalele publice**

Văzând Referatul de aprobare nr. VVV 6.268 din 19 decembrie 2016 al Compartimentului de integritate din cadrul Ministerului Sănătății,

având în vedere prevederile anexei nr. 1 pct. 6 subpct. 6.3. Obiectiv general 3 — Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sectoare și domenii de activitate prioritare, Obiectiv specific 3.1. — Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul public de sănătate, acțiunea principală 10 din Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016—2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public,

în temeiul art. 7 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Se aprobă implementarea mecanismului de feedback al pacientului în unitățile sanitare publice din sistemul de sănătate românesc.

(2) În sensul prezentului ordin, mecanismul de feedback al pacientului reprezintă ansamblul de măsuri și de proceduri care au drept obiectiv evaluarea satisfacției pacienților cu privire la serviciile medicale primite în cadrul spitalelor publice, prin analiza răspunsurilor oferite de pacienți cu privire la calitatea serviciilor, respectarea drepturilor pacienților și conduita morală a cadrelor medico-sanitare. Mecanismul include, de asemenea, o componentă de gestionare a sesizărilor ce privesc incidente de etică și integritate ce au avut loc în spitalul public.

Art. 2. — În vederea îndeplinirii scopului prevăzut, mecanismul de feedback al pacientului cuprinde următoarele măsuri:

a) înregistrarea datelor de contact ale pacienților externai de către spitale în baza de date electronică a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate — Sistemul informațional unic integrat;

b) exportarea zilnică a datelor de contact anonimizate de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate către Platforma informatică securizată a mecanismului de feedback al pacientului, dezvoltată și întreținută de Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS);

c) transmiterea de către STS, prin SMS sau e-mail, a chestionarului de feedback al pacientului, conform modelului prevăzut în anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentul ordin, către un eșantion statistic relevant, selectat aleatoriu la nivelul fiecărui spital;

d) prelucrarea și înregistrarea anonimă a opiniilor pacienților externai cu privire la calitatea serviciilor oferite în cadrul spitalului, prin completarea directă a chestionarului de feedback al pacientului;

e) publicarea trimestrială a rezultatelor chestionarului de feedback al pacientului pe pagina web transparenta.ms.ro, administrată de Ministerul Sănătății și dezvoltată și întreținută de STS;

f) înregistrarea sesizărilor referitoare la integritatea personalului spitalului și transmiterea acestora către autoritățile competente, dacă este cazul;

g) analiza rapoartelor trimestriale și a sesizărilor primite de la pacienți de către consiliile de etică din componența spitalului;

h) evaluarea satisfacției pacienților cu privire la serviciile medicale primite în cadrul spitalelor publice, prin agregarea

răspunsurilor oferite de pacienți cu privire la calitatea serviciilor, respectarea drepturilor pacienților și conduita morală a cadrelor medico-sanitare, prin intermediul rapoartelor trimestriale generate de Platforma informatică securizată a mecanismului de feedback al pacientului.

Art. 3. — În derularea activităților mecanismului de feedback al pacientului, Ministerul Sănătății are următoarele obligații:

a) suportă costurile de transmitere și recepționare prin SMS a feedbackului din partea pacienților;

b) publică pe pagina web a Ministerului Sănătății Nota de informare privind protecția datelor cu caracter personal în conformitate cu Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentul ordin;

c) asigură confidențialitatea respondenților conform prevederilor legale în vigoare;

d) publică trimestrial rezultatele chestionarului de feedback al pacientului pe pagina web transparenta.ms.ro;

e) prin intermediul Compartimentului de integritate informează anual opinia publică cu privire la funcționarea mecanismului de feedback al pacientului, la nivel național;

f) înregistrează sesizările referitoare la integritatea personalului spitalului și le transmite către autoritățile competente, conform pct. 10 din anexa nr. 1 la prezentul ordin.

Art. 4. — Spitalele publice din sistemul de sănătate respectă următoarele proceduri:

a) obțin datele de contact ale pacienților externai (telefon, e-mail) cu respectarea prevederilor Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare;

b) introduc în platforma electronică a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate — Sistemul informațional unic integrat datele de contact ale pacienților externai;

c) publică pe pagina web a spitalului și la avizierul public Nota de informare privind protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 la prezentul ordin;

d) prin intermediul managerului spitalului au obligația de a promova mecanismul de feedback al pacientului în cadrul fiecărei

secții din spital prin afișe al căror conținut este stabilit și comunicat spitalului de Compartimentul de integritate al Ministerului Sănătății.

Art. 5. — Raportările generate de mecanismul de feedback al pacientului sunt utilizate pentru evaluarea satisfacției pacienților, a calității serviciilor oferite de spitale și pentru notificarea incidentelor de integritate, conform prevederilor anexei nr. 1 la prezentul ordin.

Art. 6. — Compartimentul de integritate din cadrul Ministerului Sănătății, direcțiile de sănătate publică județene și

a municipiului București și unitățile sanitare publice duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 7. — (1) La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului sănătății nr. 146/2015 privind aprobarea implementării Mecanismului de feedback al pacientului în spitalele publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 122 din 17 februarie 2015.

(2) Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,
Vlad Vasile Voiculescu

București, 19 decembrie 2016.
Nr. 1.501.

ANEXA Nr. 1

Chestionarul de feedback al pacientului

Întrebare	Opțiuni răspuns
1. Cât de mulțumit sunteți de serviciile medicale oferite de spital?	Notă 1—4 1 — Foarte nemulțumit; 2 — Nemulțumit; 3 — Mulțumit; 4 — Foarte mulțumit
2. Cât de mulțumit sunteți de activitatea și implicarea medicului?	Notă 1—4 1 — Foarte nemulțumit; 2 — Nemulțumit; 3 — Mulțumit; 4 — Foarte mulțumit
3. Cât de mulțumit sunteți de curățenia din spital?	Notă 1—4 1 — Foarte nemulțumit; 2 — Nemulțumit; 3 — Mulțumit; 4 — Foarte mulțumit
4. A fost nevoie să cumpărați medicamente sau alte materiale sanitare?	DA/NU
5. Cât de mulțumit sunteți de activitatea și implicarea asistentelor medicale?	Notă 1—4 1 — Foarte nemulțumit; 2 — Nemulțumit; 3 — Mulțumit; 4 — Foarte mulțumit
6. Ați primit explicații clare cu privire la diagnostic și tratament?	DA/NU
7. Ați recomanda unei persoane apropiate să se trateze la acest spital?	DA/NU
8. Starea dumneavoastră de sănătate este mai bună după externare?	DA/NU
9. Vi s-au solicitat bani sau atenții de către medici sau asistente?	DA/NU
10. (dacă s-a răspuns DA la întrebarea 9) Doriți să raportați responsabilului anticorupție al Ministerului Sănătății faptul că vi s-au solicitat bani sau atenții?	DA/NU

NOTĂ:

În cazul în care pacientul răspunde DA la întrebarea nr. 10, Compartimentul de integritate va fi notificat de Platforma informatică securizată a mecanismului de feedback al pacientului și va intra în legătură cu pacientul pentru a clarifica speța și, după caz, va sesiza autoritățile abilitate.

Notă de informare privind protecția datelor cu caracter personal

În cursul furnizării serviciilor medicale, Ministerul Sănătății și instituțiile cu personalitate juridică din subordinea acestuia au acces la anumite date cu caracter personal aparținând pacienților, aparținătorilor și medicilor („dumneavoastră” sau „ale dumneavoastră”). Datele cu caracter personal sunt informațiile care fie vă identifică, fie permit să fiți identificat. Această notă de informare privind protecția datelor cu caracter personal este redactată în conformitate cu Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, în scopul de a vă furniza informații cu privire la modul în care datele dumneavoastră cu caracter personal sunt prelucrate.

Astfel, Ministerul Sănătății și instituțiile sanitare, fiecare în calitate de operator de date, colectează și prelucrează datele dumneavoastră cu caracter personal:

— în cazul pacienților: în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale ce le revin conform legii, respectiv în scopuri de medicină preventivă, de stabilire a diagnosticelor medicale, de administrare a unor îngrijiri sau tratamente medicale pentru persoana vizată ori de gestionare a serviciilor de sănătate care acționează în interesul persoanei vizate;

— în cazul medicilor: în scopul îndeplinirii obligațiilor legale aferente contractelor de muncă și de gestionare a serviciilor de sănătate.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale legale, Ministerul Sănătății poate prelucra date cu caracter personal inclusiv în scop de reglementare a modului de organizare și funcționare a sistemului de sănătate și de monitorizare, control și evaluare a activităților instituțiilor sanitare, de a lua măsuri pentru îmbunătățirea calității asistenței medicale acordate populației și în scopuri statistice. Ministerul Sănătății poate realiza aceste scopuri inclusiv prin campanii de solicitare/colectare păreri de

la pacienți și foști pacienți ai instituțiilor sanitare. În cazul organizării unor asemenea campanii de solicitare/colectare păreri, Ministerul Sănătății nu va prelucra date cu caracter sensibil (de exemplu, date privind starea de sănătate).

Colectăm datele cu caracter personal direct de la dumneavoastră sau de la aparținători (în cazul pacienților). Furnizarea datelor pe care vi le solicităm este necesară pentru îndeplinirea scopurilor menționate mai sus, iar refuzul furnizării acestor date poate duce la dificultăți în funcționarea instituțiilor medicale, precum și organizării și furnizării serviciilor medicale.

Datele cu caracter personal privind starea de sănătate (date sensibile conform Legii nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare) sunt protejate conform regulilor stabilite de lege în domeniul drepturilor pacientului și prelucrarea acestor date este permisă cu condiția respectării secretului profesional.

Pentru realizarea unuia sau mai multor scopuri dintre cele menționate mai sus putem dezvălui datele dumneavoastră cu caracter personal uneia sau mai multora din următoarele categorii de destinatari: dumneavoastră și persoane juridice care prelucrează date pe seama operatorului.

Drepturile dumneavoastră legate de prelucrarea datelor cu caracter personal: aveți drepturile de acces și intervenție asupra datelor dumneavoastră pe care le prelucram. De asemenea vă puteți opune continuării de către noi a prelucrării datelor dumneavoastră cu caracter personal, în condițiile și limitele legii. În plus, aveți dreptul de a nu fi supus unor decizii individuale cu caracter automat, precum și de a vă adresa instanței de judecată competente. Dacă aveți nemulțumiri legate de modul în care prelucram datele dumneavoastră cu caracter personal, vă puteți adresa Ministerului Sănătății la adresa de e-mail presa@ms.ro sau instituției sanitare care v-a furnizat serviciul medical.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN**pentru modificarea Ordinului ministrului economiei și finanțelor nr. 2.007/2008 privind aprobarea componenței Comisiei pentru autorizarea operatorilor economici din domenii cu reglementări specifice și a Regulamentului de organizare și funcționare a acesteia, precum și a Criteriilor referitoare la autorizarea funcționării unităților emitente de tichete**

În temeiul prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului economiei și finanțelor nr. 2.007/2008 privind aprobarea componenței Comisiei pentru autorizarea operatorilor economici din domenii cu reglementări specifice și a Regulamentului de organizare și funcționare a acesteia, precum și a Criteriilor referitoare la autorizarea funcționării unităților emitente de tichete, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 9 iulie 2008, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. **La anexa nr. 8 punctul 17, litera f), liniuța a treia se abrogă.**
2. **La anexa nr. 10 punctul 14, litera g), liniuța a treia se abrogă.**
3. **La anexa nr. 12 punctul 18, litera f), liniuța a treia se abrogă.**
4. **La anexa nr. 14 punctul 13, litera f), liniuța a treia se abrogă.**

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Anca Dana Dragu

București, 3 ianuarie 2017.
Nr. 1.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 34**din 24 octombrie 2016**

Dosar nr. 2.436/2016

Iulia Cristina Tarcea	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Roxana Popa	— președintele delegat al Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Bianca Elena Țăndărescu	— judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	— judecător la Secția I civilă
Paula C. Pantea	— judecător la Secția I civilă
Doina Popescu	— judecător la Secția I civilă
Romanița Ecaterina Vrînceanu	— judecător la Secția I civilă
Marian Budă	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Constantin Brânzan	— judecător la Secția a II-a civilă
Iuliana Rîciu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Florentina Dinu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 2.436/1/2016 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare

sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 6.975/99/2014 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea problemă de drept: „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, comunicarea, prin poștă electronică, de către angajator a deciziei de concediere individuală emise potrivit art. 76 din Codul muncii reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 combinat cu art. 216 din Legea nr. 62/2011 cu referire la art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiind aplicabile ca normă generală prevederile art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă?”

În condițiile unui răspuns afirmativ la prima întrebare, decizia comunicată prin poștă electronică trebuie să respecte cerințele formale impuse de Legea nr. 455/2001, referitoare la înscrisul în formă electronică, sau este suficientă transmiterea deciziei în format accesibil electronic (în speță document pdf)?”

După prezentarea referatului cauzei, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Prin Încheierea de ședință din 31 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 6.975/99/2014, Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 77 din Codul muncii cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, respectiv dacă trimiterea, prin poștă electronică, de către angajator a deciziei de concediere individuală emise potrivit art. 76 din Codul muncii reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 combinat cu art. 216 din Legea nr. 62/2011 cu referire la art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiind aplicabile ca normă generală prevederile art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă, și dacă, în condițiile unui răspuns afirmativ la prima întrebare, decizia comunicată prin poștă electronică trebuie să respecte cerințele formale impuse de Legea nr. 455/2001, referitoare la înscrisul în formă electronică, sau este suficientă transmiterea deciziei în format accesibil electronic (în speță document pdf).

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 28 iunie 2016 cu nr. 2.436/1/2016.

II. Temeiul juridic al sesizării

3. Art. 519 din Codul de procedură civilă stipulează următoarele: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

4. Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Codul muncii*:

Art. 76. — Decizia de concediere se comunică salariatului în scris și trebuie să conțină în mod obligatoriu:

- motivele care determină concedierea;
- durata preavizului;
- criteriile de stabilire a ordinii de prioritate, conform art. 69 alin. (2) lit. d), numai în cazul concedierilor colective;
- lista tuturor locurilor de muncă disponibile în unitate și termenul în care salariații urmează să opteze pentru a ocupa un loc de muncă vacant, în condițiile art. 64.

Art. 77. — Decizia de concediere produce efecte de la data comunicării ei salariatului.

Art. 252. alin. (3): Decizia de sancționare se comunică salariatului în cel mult 5 zile calendaristice de la data emiterii și produce efecte de la data comunicării.

(4) Comunicarea se predă personal salariatului, cu semnătură de primire, ori, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reședința comunicată de acesta.

Art. 278 alin. (1): Dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții cuprinse în legislația muncii și, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă prevăzute de prezentul cod, cu dispozițiile legislației civile.

5. Codul civil:

Art. 1.326. — Actele unilaterale supuse comunicării

(1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoștință de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

6. Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea nr. 62/2011*:

Art. 211: Cererile pot fi formulate de cei ale căror drepturi au fost încălcate după cum urmează:

a) măsurile unilaterale de executare, modificare, suspendare sau încetare a contractului individual de muncă, inclusiv angajamentele de plată a unor sume de bani, pot fi contestate în termen de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoștință de măsura dispusă;

Art. 216: Dispozițiile prezentei legi referitoare la procedura de soluționare a conflictelor individuale de muncă se completează în mod corespunzător cu prevederile Codului de procedură civilă.

7. Codul de procedură civilă:

Art. 154 alin. (6): Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace.

Art. 184 alin. (1): Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

8. Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată, denumită în continuare *Legea nr. 455/2001*:

Art. 4: În înțelesul prezentei legi:

1. *date în formă electronică* sunt reprezentări ale informației într-o formă convențională adecvată creării, prelucrării, trimiterii, primirii sau stocării acesteia prin mijloace electronice;

2. *înscris în formă electronică* reprezintă o colecție de date în formă electronică între care există relații logice și funcționale și care redau litere, cifre sau orice alte caractere cu semnificație inteligibilă, destinate a fi citite prin intermediul unui program informatic sau al altui procedeu similar;

3. *semnătură electronică* reprezintă date în formă electronică, care sunt atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care servesc ca metodă de identificare;

9. Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea nr. 506/2004*:

Art. 1. — Prezenta lege stabilește condițiile specifice de garantare a dreptului la protecția vieții private în privința prelucrării datelor cu caracter personal în sectorul comunicațiilor electronice.

Art. 2 alin. (1) lit. g): Poștă electronică — serviciul care constă în transmiterea printr-o rețea publică de comunicații electronice a unor mesaje în format text, voce, sunet sau imagine, care pot fi stocate în rețea sau în echipamentul terminal al destinatarului până la recepționarea de către destinatar.

IV. Expunerea succintă a procesului

10. Contestatorul Dumitru Alexandru, prin acțiunea înregistrată la Tribunalul Iași cu nr. 6.975/99/2014, a solicitat obligarea angajatorului părât S.C. Lukoil Lubricants East Europe — S.R.L. să își respecte obligațiile din Contractul individual de muncă nr. 172/11.01.2013, în sensul de a-i permite să își desfășoare activitatea pentru care a fost angajat și de a-i achita drepturile salariale convenite începând cu luna februarie 2014 și până la soluționarea litigiului.

11. Prin Încheierea de ședință din data de 8 aprilie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 6.975/99/2014, s-a admis excepția conexității, conform art. 139 din Codul de procedură civilă, și s-a dispus conexarea Dosarului nr. 9.760/99/2014 la Dosarul nr. 6.975/99/2014, iar, în temeiul dispozițiilor art. 139 alin. (3) din Codul de procedură civilă, s-a înaintat dosarul conexat la completul inițial investit al Tribunalului Iași.

12. Același contestator, prin acțiunea înregistrată cu nr. 9.760/99/2014 (dosarul conexat), a formulat contestație împotriva Deciziei de concediere nr. FD 11 din data de 22 ianuarie 2014, în contradictoriu cu intimata S.C. Lukoil Lubricants East Europe — S.R.L., solicitând anularea acestei decizii, repunerea în situația anterioară, prin reintegrarea în funcție și obligarea intimatei la plata unei despăgubiri, corespunzătoare drepturilor salariale indexate și majorate și oricăror altor drepturi materiale de care a fost privat fără drept, din momentul desfacerii contractului individual de muncă până la reintegrarea efectivă în funcție.

13. Tribunalul Iași, prin Sentința civilă nr. 1.218 din 18 mai 2015, pronunțată în Dosarul nr. 6.975/99/2014, a respins ca tardivă contestația formulată de contestatorul Dumitru Alexandru în contradictoriu cu pârâta, S.C. Lukoil Lubricants East Europe — S.R.L. împotriva Deciziei de concediere nr. FD 11 din 22 ianuarie 2014, emisă de către pârâta, și a respins cererea reclamantului privind obligarea angajatorului să își respecte obligațiile din Contractul individual de muncă nr. 172 din 11 ianuarie 2013, în sensul de a permite contestatorului să își desfășoare activitatea și să îi plătească drepturile salariale începând cu data de 1 februarie 2014.

14. În motivare, prima instanță a reținut regularitatea corespondenței în formă electronică între părțile din prezenta cauză și faptul că nu au existat alte inadvertențe anterioare sau ulterioare datei de 22 ianuarie 2014 cu privire la recepționarea acestei corespondențe sau imposibilitatea citirii ei. Referitor la conținutul e-mailului prin care i s-a comunicat decizia de concediere, contestatorul nu a formulat un răspuns imediat în care să reclame deficiențe de recepționare, apărările sale cu privire la deficiențele de comunicare a deciziei de concediere fiind formulate în răspunsul la întâmpinare depus la 25 februarie 2015 în Dosarul nr. 9.760/99/2014.

15. Așadar, s-a reținut că, în lipsa reclamării vreunei deficiențe în ceea ce privește receptarea e-mailului ce conținea decizia de concediere contestată, intimata nu a avut niciun motiv pentru care să repete comunicarea acestei decizii prin vreun alt mod de transmitere, indicat de contestator.

16. Potrivit art. 76 alin. (1) și art. 77 din Codul muncii, decizia de concediere se comunică salariatului în scris și produce efecte de la data comunicării, putând fi contestată în termen de 30 de zile de la data comunicării, potrivit art. 268 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, sau 45 de zile de la data luării la cunoștință, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011.

17. Primirea fără rezerve și obiecțiuni din partea contestatorului a e-mailului din data de 22 ianuarie 2014 reprezintă o comunicare în formă scrisă a deciziei de concediere atașate acestui e-mail, fiind respectate astfel exigențele art. 76 alin. (1) din Codul muncii.

18. Raportând data promovării contestației la Decizia nr. FD11 din 22 ianuarie 2014—11 decembrie 2014, la data reținută ca dată a comunicării—23 ianuarie 2014, s-a constatat că promovarea contestației la această decizie s-a făcut cu depășirea termenului de 45 de zile prevăzut de art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 și, pe cale de consecință, s-a respins ca tardivă contestația.

19. Împotriva acestei soluții contestatorul a formulat apel, solicitând admiterea acestuia, anularea sentinței instanței de fond și trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului Iași.

V. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

20. Curtea de Apel Iași a constatat admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de faptul că:

21. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 77 din Codul muncii cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, cu referire la art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 combinat cu art. 216 din Legea nr. 62/2011 cu referire la art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă și art. 154 alin. (6) din același act normativ, depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât apelul exercitat vizează în principal determinarea validității juridice a modalității de comunicare a deciziei de încetare a contractului de muncă, efectuată prin mijloace electronice de comunicare la distanță, și ținând cont de caracterul devolutiv integral al apelului, soluționarea căii de atac, aflate în competența acestei instanțe, de ultim grad, depinde de dezlegarea ce se va da chestiunii de drept supuse procedurii hotărârii prealabile.

22. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre, astfel cum rezultă din studierea site-ului www.scj.ro.

23. Prioritar s-a arătat că aspectele ce fac obiectul prezentei sesizări sunt, în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă, chestiuni de drept, solicitându-se Înaltei Curți de Casație și Justiție statuarea asupra modalității de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 77, dar și asupra dispozițiilor art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 și art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă.

24. Din studierea jurisprudenței rezultă că instanța supremă nu a statuat asupra chestiunii care formează obiectul sesizării.

25. Deși aspecte privitoare la regimul juridic al înscrisurilor în formă electronică reglementate de Legea nr. 455/2001 au făcut obiectul analizei în cadrul recursului în interesul legii, soluționat prin Decizia nr. 6/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 25 martie 2015, dezlegările date au forță juridică obligatorie, în temeiul art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, doar în materia contravențională și nu acoperă problematica sesizată prin prezenta încheiere.

26. La nivel național nu s-a identificat o practică în această materie, obiectul sesizării nefiind o problemă analizată prin studii de specialitate publicate, fiind necesar, având în vedere importanța problematicii prin raportare la sfera largă de aplicabilitate a prevederilor art. 77 din Codul muncii, dar și în raport cu destinatarul normei, ca Înalta Curte de Casație și Justiție să statuteze asupra chestiunii sesizate, pentru a elimina orice riscuri decurgând din interpretarea normei, prin raportare și la noile tendințe de extindere a sistemelor informatice la nivelul întregii societăți. Din aceasta perspectivă este indubitabil că mijloacele de comunicare la distanță fac parte din realitățile sociale actuale, iar legislația tinde să reglementeze noile realități, fără însă a se putea corela întotdeauna cu evoluția socială.

27. În acest sens, față de prevederile art. 5 din Codul de procedură civilă, judecătorul este ținut să soluționeze raporturile litigioase chiar dacă legea nu prevede, este neclară sau incompletă, iar soluția *a priori* exclusivă a unei noi modalități de comunicare la distanță nu poate avea ca rațiune însăși inexistența reglementării legale, întrucât accesul la instanță nu poate avea caracter iluzoriu, potrivit interpretării constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în materia art. 6 paragraful 1 din Convenția europeană a drepturilor omului.

28. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data de 31 mai 2015.

29. Din studiul jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție a rezultat că nu există pe rol o sesizare cu privire la pronunțarea unui recurs în interesul legii în această materie.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată

30. Dispozițiile substanțiale — art. 76 și art. 77 din Codul muncii — reglementează decizia de concediere ca act juridic unilateral al angajatorului, stabilind patru elemente formale obligatorii, precum și condiționarea imperativă a producerii efectelor specifice de necesitatea comunicării acesteia.

31. Prevederile substanțiale de dreptul muncii nu reglementează integral nici condițiile formale obligatorii (*exempli gratia* nu este impusă condiția semnăturii olografe, condiție stabilită însă de prevederile art. 272 din Codul de procedură civilă), nici modalitatea de comunicare, devenind astfel incidente dispozițiile art. 278 din Codul muncii cu privire la necesitatea complinirii legislației muncii cu legislația civilă, în măsura în care aceasta nu contravine specificului raporturilor de muncă. Contrar unor opinii exprimate în jurisprudență și în studiile de

specialitate, Curtea de Apel Iași a apreciat că dispozițiile art. 77 din Codul muncii nu pot fi complinite cu prevederile art. 252 alin. (2) și (3) din Codul muncii, care reprezintă prevederi speciale, de strictă aplicare în materia răspunderii disciplinare a salariatului.

32. În consecință, se apreciază că norma înscrisă în art. 77 din Codul muncii se completează cu dispozițiile legii generale, civile și procesual civile, în temeiul art. 278 din Codul muncii, respectiv art. 216 din Legea nr. 62/2011. În acest context trebuie subliniat că, prin Decizia nr. 18 din 13 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.362/1/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că dispozițiile art. 1.324, 1.325 și 1.326 din Codul civil pot fi aplicate în întregirea dispozițiilor Codului muncii, fiind compatibile cu specificul raporturilor de muncă.

33. În consecință, ca act juridic unilateral, decizia de concediere, emisă în temeiul prevederilor art. 76 din Codul muncii, este supusă dispozițiilor art. 1.326 din Codul civil, potrivit cărora comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări [art. 1.326 alin. (2)].

34. În raport cu generalitatea regulii este indubitabil că transmisiunea electronică la distanță, în speță prin poștă electronică, în sensul art. 2 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 506/2004, reprezintă o modalitate aptă de a asigura transmiterea actului, însă nu și suficientă, din punctul de vedere al prezentei instanțe, de a realiza „comunicarea actului”, în sens legal, către destinatar și de a valora „luare la cunoștință” în sensul art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011, text care, ca normă specială, se aplică prioritar, în detrimentul reglementării prevăzute de art. 1.326 alin. (3) din Codul civil.

35. În acest sens, în lipsa unui acord al părților raportului de muncă privind alegerea explicită sau implicită a acestei modalități de comunicare, identitatea utilizatorului care folosește un sistem electronic de comunicare la distanță are caracter exclusiv privat, fiind supusă regulilor speciale de protecție, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 506/2004. În consecință, transmiterea unei corespondențe electronice presupune obținerea prealabilă, într-o modalitate legală, a adresei de corespondență a destinatarului.

36. Mai mult, simpla trimitere a unei corespondențe electronice nu este prin ea însăși suficientă pentru îndeplinirea cerinței legale de comunicare efectivă către destinatar. În acest sens, legea procesuală civilă română a condiționat realizarea procedurilor de comunicare prin poștă electronică de un răspuns al destinatarului (prin completarea unui formular care să cuprindă data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței) care, la rândul său, va fi expediat transmitătorului prin poștă electronică sau prin alte mijloace [art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă].

37. Or, plecând de la teza inițială, potrivit căreia dispozițiile art. 77 din Codul muncii se completează cu prevederile generale ale legislației civile și procesual civile, comunicarea deciziei de concediere prin poștă electronică nu poate fi decât subsumată condițiilor exprese din art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă. Este real, așa cum susține și apărătorul intimatului, că „luarea la cunoștință” este un aspect de fapt, însă dispozițiile legale trebuie interpretate coroborat și unitar, iar comunicarea unui act juridic, determinând curgerea termenului de contestare a acestuia, dar și toate efectele de drept substanțial, este indubitabil o instituție juridică și, în consecință, supusă reglementării legale, fie speciale, fie generale. Or, legea procesuală civilă română în vigoare condiționează îndeplinirea procedurii de comunicare prin poștă electronică de existența unui răspuns cert al destinatarului, regulă care, în temeiul caracterului general al normei procesual civile, trebuie să guverneze toate materiile speciale ce nu au primit o reglementare distinctă.

38. În consecință, opinia instanței de sesizare este în sensul ca, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, comunicarea, prin poștă electronică, de către angajator a deciziei de concediere individuală emise potrivit art. 76 din Codul muncii determină curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 combinat cu art. 216 din același act normativ, numai în condițiile confirmării exprese de către salariatul-contestator a primirii acestei corespondențe.

39. În ceea ce privește cel de-al doilea aspect al întrebării, dacă decizia comunicată prin poștă electronică trebuie să respecte cerințele formale impuse de Legea nr. 455/2001, referitoare la înscrisul în formă electronică, în argumentația soluției trebuie avute în vedere considerentele Deciziei nr. 6/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 25 martie 2015, în care s-a reținut „Doctrina a relevat faptul că elementul de diferențiere a actului juridic în formă electronică de actul juridic în formă scrisă este modul diferit de acces la manifestarea de voință. Așadar, un act juridic, înțeles atât ca *negotium*, cât și ca *instrumentum*, poate să intre în sfera de aplicare a Legii nr. 455/2001 doar atunci când manifestarea de voință a celui de la care actul emană îmbracă forma electronică și, de asemenea, ajunge la destinatarul transmișiei în aceeași formă, prin intermediul unor mijloace de transmitere a datelor în format electronic. Această specificitate distinge înscrisurile electronice de înscrisurile «clasice», pe suport hârtie. În situația în care manifestarea de voință a emitentului actului ajunge la destinatarul său pe suport hârtie, înscrisul astfel transmis nu mai este în formă electronică.”

40. Or, în raport cu dispozițiile art. 76 din Codul muncii, care impun emiterea deciziei în formă scrisă, și de dispozițiile art. 77 din Codul muncii, care se referă la comunicarea însăși a deciziei de concediere, și nu a măsurii concedierii (niciun alt înscris neputând înlocui decizia de concediere), având în vedere și considerentele Deciziei nr. 6/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, opinia Curții de Apel Iași este că doar dacă însăși manifestarea de voință a angajatorului este în format electronic, comunicarea prin poștă electronică satisface exigențele art. 76 și 77 din Codul muncii, numai în această ipoteză fiind aplicabile și prevederile art. 282, 283 și 284 din Codul de procedură civilă, nu și pentru un document de tip PDF — portable document format, care reprezintă doar o copie a unui alt tip de document (emis în formă clasică/pe suport hârtie).

VII. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

41. Contestatorul nu a formulat niciun punct de vedere cu privire la problema de drept dedusă judecății.

42. Intimata a susținut, relativ la chestiunile puse în discuție, următoarele:

Legea nu limitează modalitatea prin care trebuie efectuată comunicarea deciziei de concediere pentru necorespondere profesională (și nu una disciplinară), ci lasă libertate sub acest aspect — comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări, iar unde legea nu distinge, nici judecătorul nu poate distinge. Comunicarea deciziei este o situație de fapt ce poate fi dovedită prin orice mijloc de probă. Obiectul probei este comunicarea prin poștă electronică, iar mijlocul de probă îl constituie datele redată pe suportul informatic reprezentat de serverul de e-mail, prin care se derulează transmiterea și stocarea mesajelor.

43. În cazul transmișiei electronice, acestea nu pot fi limitate la cerințele formale ale actelor sub semnătură electronică, deoarece există atât acte cu semnătură electronică

extinsă, cât și acte cu semnătură electronică simplă (fără certificat calificat), iar respingerea acestora din urmă ca probă în justiție, fără o analiză temeinică, nu este legală.

44. Decizia de concediere reprezintă un act juridic unilateral, fiind conform art. 1.324 din Codul civil, o manifestare de voință a autorului său, care produce efecte de la data comunicării prin orice modalitate adecvată, după împrejurări, potrivit art. 1.326 din Codul civil. Este consacrată de către legiuitor teoria recepției [în sensul teoriei recepției este doctrina, conform comentariilor din *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Editura CH Beck, lucrare coordonată de profesor F.A. Băias, art. 1.326 alin. (3)] pentru a stabili momentul de la care un asemenea act unilateral produce efecte juridice. Această decizie îi este opozabilă salariatului, nefiind necesar, potrivit legii, ca, pentru producerea efectelor, destinatarul să fi transmis vreo confirmare. Actul primirii/comunicării nu poate fi condiționat de vreo manifestare de voință subiectivă a salariatului (luarea la cunoștință), ci efectele deciziei se produc în momentul comunicării ei către salariat.

45. Inserarea în Codul de procedură civilă a prevederilor art. 282, 283 și 284 denotă interesul și necesitatea luării în considerare și a noilor mijloace de probă, proprii societății contemporane, caracterizată printr-o prezență ubicuă a tehnologiei informației, precum și necesitatea asigurării unei securități a raporturilor juridice/comunicărilor electronice în acest context nou.

46. Legea nr. 455/2001 distinge între semnătură electronică extinsă și semnătură electronică simplă. Semnătură electronică simplă desemnează o colecție de date atașate sau conținute de un înscris (de exemplu, adresa de e-mail a expeditorului atașată la e-mail). Un refuz sumar de recunoaștere a acestor raporturi juridice pentru lipsa semnăturii electronice extinse ar goli de conținut toate prevederile legale procedurale privind înscrisurile pe suport electronic, privind posibilitatea comunicării prin telex, fax sau poștă electronică, dar și prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 455/2001, care stipulează că, în cazul în care una din părți contestă înscrisul sau semnătura, instanța va dispune întotdeauna ca verificarea să se facă prin expertiză tehnică de specialitate.

47. Înscrisurile pe suportul informatic (înregistrarea criptată a transmiterii comunicării electronice) este chiar actul comunicării deciziei, iar comunicarea și înscrisurile acesteia pe suportul informatic s-au făcut de către terțul profesionist, care este deținătorul cu drepturi exclusive și administratorul serverului de e-mail.

VIII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie și punctul de vedere al Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

48. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 958/C/2.693/III-5/2016 din 16 august 2016, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu s-a verificat și nu se verifică practică judiciară în problema de drept care formează obiectul sesizării Curții de Apel Iași.

49. Curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Constanța, Ploiești, Pitești, Suceava și Timișoara au învederat că nu au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate cu privire la această chestiune de drept și nu au exprimat niciun punct de vedere în sensul celor solicitate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

50. Magistrații din cadrul Curții de Apel Galați și instanțelor din raza sa de competență au apreciat că, în conformitate cu dispozițiile art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă, „comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele

corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace”.

În temeiul dispozițiilor art. 77 din Codul muncii, decizia de concediere produce efecte de la data comunicării ei către salariat.

Pentru buna desfășurare a relațiilor de muncă, participanții la aceste raporturi se vor informa și se vor consulta reciproc, în condițiile legii, relațiile de muncă fiind bazate pe principiul consensualității și al bune-credințe (art. 8 din Codul muncii).

Ca urmare, atât la încheierea contractului individual de muncă, cât și pe parcursul derulării raporturilor de muncă, angajatul are obligația de a informa angajatorul în legătură cu datele de identificare, adresă, domiciliu, adresă de e-mail, fax, telefon în vederea bune desfășurări a acestor raporturi.

Câtă vreme angajatul a pus la dispoziția angajatorului o adresă electronică în vederea comunicării actelor care emană de la acesta și sunt obligatorii a fi aduse la cunoștința salariatului, comunicarea unei decizii de concediere în această modalitate este valabilă, fiind suficientă transmiterea în document PDF. Decizia menționată reprezintă un act unilateral al angajatorului în sensul dispozițiilor art. 1.326 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia „actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului”.

În raport cu dispozițiile art. 154 alin. (5) din Codul de procedură civilă, dacă se realizează o comunicare valabilă a deciziilor, hotărârilor judecătorești ce sunt supuse căilor de atac ce trebuie exercitate într-un anumit termen procedural prin poștă electronică, cu respectarea dispozițiilor legale în acest sens, și pentru decizia de concediere individuală emisă potrivit art. 76 din Codul muncii, aceasta reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională.

51. Curtea de Apel Brașov, în exprimarea unui punct de vedere teoretic, apreciază că această modalitate de comunicare nu răspunde cerințelor instituite de dispozițiile art. 74 din Codul muncii, neputându-se aprecia momentul de la care partea a receptat actul comunicării.

La nivelul Tribunalului Brașov — Secția I civilă s-a opinat că trebuie respectată procedura de comunicare reglementată de legea specială, respectiv Legea nr. 455/2001, dacă este vorba de semnătura electronică, sau, în caz contrar, trebuie respectate dispozițiile din Codul muncii referitoare la comunicarea deciziei de concediere.

52. Curtea de Apel Craiova a învederat că opinia judecătorilor din cadrul Tribunalului Olt care participă în componența completelor specializate în conflicte de muncă și asigurări sociale a fost în sensul că decizia de concediere nu poate fi comunicată prin poștă electronică, ce nu reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual care să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a acesteia.

Opinia judecătorilor de la Secția conflicte de muncă și asigurări sociale din cadrul Tribunalului Dolj este în sensul că o astfel de comunicare este aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei.

Art. 77 din Codul muncii și art. 268 alin. (1) lit. a) din același act normativ folosesc sintagma „de la data comunicării”, respectiv „de la data la care a fost comunicată”, fără să facă vreo

distincție cu privire la forma comunicării. Doar în situația reglementată de art. 252 alin. (4) din Codul muncii se reglementează expres modalitatea de comunicare a deciziei de sancționare disciplinară „Comunicarea se predă personal salariatului, cu semnătura de primire ori, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reședința comunicată de acesta”.

Decizia comunicată prin poșta electronică trebuie să respecte cerințele formale impuse de Legea nr. 455/2001 referitoare la înscrisul în formă electronică.

53. Opinia judecătorilor instanțelor din circumscripția Curții de Apel Oradea este în sensul că decizia de concediere poate fi comunicată doar în condițiile prevăzute de art. 252 alin. (3) și (4) din Codul muncii, respectiv în scris, prin predare personală salariatului cu semnătură de primire ori, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reședința comunicată de acesta. Comunicarea prin poșta electronică nu constituie o modalitate de comunicare printre cele prevăzute de lege în materia dreptului muncii.

54. Curtea de Apel București a arătat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii, cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, comunicarea prin poșta electronică de către angajator a deciziei de concediere individuală, emisă potrivit art. 76 din Codul muncii, reprezintă o modalitate de comunicare aptă să declanșeze curgerea termenului de contestare a respectivei decizii, iar decizia comunicată prin poșta electronică, în format PDF, trebuie să respecte cerințele formale impuse de art. 76 din Codul muncii, nu și pe cele impuse de Legea nr. 445/2001.

55. Curtea de Apel Târgu Mureș a învederat că opinia judecătorilor Secției civile a Tribunalului Mureș este în sensul potrivit căruia comunicarea prin poșta electronică, de către angajator a deciziei de concediere individuală, potrivit art. 76 din Codul muncii, reprezintă o modalitate legală de comunicare a deciziilor de concediere, altele decât cele de sancționare, prin care se poate lua la cunoștință de conținutul deciziei, a motivelor de fapt și de drept reținute în cuprinsul deciziei, însă decizia de concediere, nefiind un înscris în formă electronică, nu trebuie să respecte cerințele formale ale Legii nr. 455/2001 de a avea semnătură electronică.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

56. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a fost identificată jurisprudență relevantă asupra problemei de drept în cauză.

57. Prin Decizia nr. 297 din 12 mai 2016 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 6 iulie 2016 s-a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Tudor Andrei Raneti în dosarele nr. 39.360/3/2014 și nr. 39.471/3/2014 ale Tribunalului București — Secția a V-a civilă și s-a constatat că dispozițiile art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru și ale Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

58. Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr. 666 din 18 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 398 din 16 iunie 2010, a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 lit. a) și h) și art. 19 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor și a respins, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.

X. Raportul asupra chestiunilor de drept

59. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a arătat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile de dezlegare a unor chestiuni de drept, iar, pe fondul cauzei, s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii, cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și la art. 1.326 din Codul civil, decizia de concediere individuală emisă potrivit art. 76 din Codul muncii se poate comunica prin poșta electronică, aceasta reprezentând o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 raportat la art. 216 din Legea nr. 62/2011, cu referire la art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care salariatul a comunicat angajatorului aceste date de contact și există o uzanță a acestei forme de comunicare între părți.

Decizia astfel comunicată prin poșta electronică, în format PDF accesibil electronic, trebuie să respecte doar cerințele formale impuse de art. 76 din Codul muncii și nu și pe cele impuse de Legea nr. 445/2001, referitor la înscrisul în formă electronică.

XI. Înalta curte de Casație și Justiție

60. Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are a analiza dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, față de prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

61. Potrivit dispozițiilor precizate, „dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

62. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ; în doctrină, ele au fost identificate după cum urmează:

1. existența unei cauze aflate în curs de judecată;
2. instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
3. cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
4. soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
5. chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
6. chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

63. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Curtea de Apel Iași este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, litigiul are natura unui conflict de muncă, ceea ce conferă competență exclusivă, în primă instanță, tribunalului, conform art. 208 din Legea nr. 62/2011, iar hotărârile pronunțate de tribunal sunt supuse numai apelului conform art. 214 din Legea nr. 62/2011.

64. Instanța supremă a fost sesizată de un complet din cadrul Curții de Apel Iași, învestit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță potrivit dispozițiilor art. 208 raportat la art. 214 din Legea nr. 62/2011, art. 96 pct. 2 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

65. De asemenea este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate. Astfel, în doctrină, s-a exprimat opinia potrivit căreia sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept nu a mai fost analizată — în interpretarea unui act normativ mai vechi — ori decurge dintr-un act normativ intrat în vigoare recent sau relativ recent prin raportare la momentul sesizării. De asemenea, problema de drept poate fi considerată nouă prin faptul că nu a mai fost dedusă judecății anterior. Caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, concretizate într-o practică judiciară consacrată.

66. Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei practici neunitare, iar analiza punctelor de vedere oferă indicii referitoare la posibilitatea apariției unei practici neunitare din această perspectivă. Așa fiind, condiția noutății se verifică, devenind actuală cerința interpretării și aplicării normei de drept respective.

67. Textul art. 519 din Codul de procedură civilă mai prevede condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sau ca această problemă să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În legătură cu chestiunea de drept adusă în dezbatere se reține că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a dezlegat în mod generic, cu efecte *erga omnes*, problema care constituie obiect al sesizării.

68. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate privind declanșarea procedurii hotărârii prealabile.

69. Pe fondul cauzei, examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, precum și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, s-au reținut următoarele:

70. Prima chestiune de drept cu care instanța de trimitere a sesizat Înalta Curte de Casație și de Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile vizează modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 77 din Codul muncii cu referire la art. 278 alin. (1) din Codul muncii și art. 1.326 din Codul civil, în sensul în care comunicarea, prin poștă electronică, de către angajator a deciziei de concediere individuale emise potrivit art. 76 din Codul muncii, reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 cu referire la art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiind aplicabile ca normă generală prevederile art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă.

71. Decizia de concediere este actul juridic unilateral al angajatorului prin care acesta dispune încetarea contractului individual de muncă. Reglementarea legală a condițiilor de formă și fond ale acestui act are ca scop prevenirea unor eventuale abuzuri ale acestuia, precum și asigurarea unor elemente de verificare a legalității și temeiniciei măsurii dispuse.

72. Conform art. 62 alin. (3) coroborat cu art. 76 și 79 din Codul muncii, decizia se emite în scris, sub sancțiunea nulității absolute. Forma scrisă a deciziei de concediere a salariatului

reprezintă, deci, o condiție *ad validitatem*. Comunicarea trebuie să vizeze însăși decizia de concediere, ca atare, nefiind admisă comunicarea concedierii prin intermediul altui act juridic al angajatorului.

73. Potrivit art. 76 din Codul muncii, decizia de concediere trebuie comunicată salariatului în scris. O comunicare verbală nu prezintă nicio relevanță, echivalând cu necomunicarea.

74. Actul comunicării este extrem de important, cu consecințe juridice evidente, deoarece măsura angajatorului își produce efectele „de la data comunicării” (art. 77 din Codul muncii) sau în exprimarea Legii nr. 62/2011 „de la data luării la cunoștință a măsurii dispuse” (art. 211). Aceasta înseamnă că încetarea raporturilor de muncă are loc nu la data eventual menționată de angajator în decizie, ci prin forța și în temeiul legii, la data comunicării deciziei de concediere.

75. Dispozițiile art. 77 din Codul muncii, potrivit cărora „Decizia de concediere produce efecte de la data comunicării ei salariatului”, se regăsesc în secțiunea a 6-a din cap. V — Încetarea contractului individual de muncă, titlul II — Contractul individual de muncă.

76. În același act normativ, în cadrul titlului XI — Răspunderea juridică, cap. II — Răspunderea disciplinară, sunt prevăzute dispozițiile art. 252 alin. (3) și (4), conform cărora: „(3) Decizia de sancționare se comunică salariatului în cel mult 5 zile calendaristice de la data emiterii și produce efecte de la data comunicării. (4) Comunicarea se predă personal salariatului, cu semnătură de primire, or, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reședința comunicată de acesta.”

77. În doctrină s-a arătat că în privința termenului și a modalității de comunicare trebuie apelat la dispozițiile art. 252 alin. (3) și (4) din Codul muncii (care privește decizia de sancționare disciplinară).

78. S-ar putea susține că, de vreme ce decizia de sancționare disciplinară se comunică personal salariatului, cu semnătură de primire, cu atât mai mult decizia de concediere, care produce efecte mult mai grave pentru salariat, trebuie să urmeze aceeași procedură strict reglementată.

79. Însă, analizând în mod sistematic prevederile acestui act normativ — Codul muncii, se poate constata că, acolo unde a considerat necesar, legiuitorul a stabilit, în mod expres, anumite reguli procedurale, ca, de exemplu, dispozițiile art. 275 și dispozițiile art. 278.

80. Așa fiind, se apreciază că această modalitate de comunicare a deciziei de concediere poate fi utilizată de angajator, oferind maximă garanție a posibilității de a proba faptul comunicării și conținutul înscrisului comunicat, însă nu poate fi reținută ca singura variantă procedurală de comunicare.

81. În același sens, tot în doctrină s-a arătat că „modalitățile de comunicare a deciziei reținute în literatura juridică și în jurisprudență rămân valabile și în raport cu prevederile actualului cod al muncii: comunicarea deciziei prin condica de expediție sub luare de semnătură, atestarea primirii deciziei pe un alt exemplar al acesteia sub luare de semnătură, comunicarea prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire sau prin modalitățile utilizate în cadrul procedurii de citare conform art. 92 din Codul de procedură civilă din 1865”.

82. Din cele menționate mai sus se poate reține că dispozițiile art. 77 din Codul muncii nu pot fi complinite cu prevederile art. 252 alin. (2) și (3) din Codul muncii, care reprezintă prevederi speciale, de strictă aplicare în materia răspunderii disciplinare a salariatului, însă pot fi completate cu dispozițiile legii generale civile și procesual civile, în temeiul art. 278 din Codul muncii, respectiv art. 216 din Legea nr. 62/2011.

83. Potrivit dispozițiilor art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă, comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefon, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanelor însărcinate cu primirea corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace.

84. Prin așa-numitele mijloace moderne de comunicare se asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

85. Recurgerea la comunicarea actelor de procedură prin intermediul acestor mijloace moderne poate avea loc numai cu acordul părții, din moment ce partea trebuie să indice datele necesare în acest scop [art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă]. Indicarea datelor unor asemenea mijloace nu este obligatorie, însă menționarea lor lasă a se presupune voință părții de a-i fi comunicate actele de procedură în această modalitate.

86. Totodată, rațiunea formularului fiind aceea de a confirma primirea actului comunicat, procedura de comunicare nu poate fi considerată îndeplinită în absența confirmării primirii de către destinatarul comunicării.

87. Nici această formă de comunicare nu oferă garanții absolute, întrucât partea poate refuza sau neglija restituirea formularului, asumându-și angajarea răspunderii sale pentru neîndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor procesuale [art. 12 alin. (3) din Codul de procedură civilă].

88. Pe de altă parte, această cerință a completării unui formular și a retransmiterii sale poate părea greoaie în raporturile de dreptul muncii dintre angajator și salariat.

89. Prin Decizia nr. 18 din 13 iunie 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pronunțată în Dosarul nr. 1.362/1/2016 s-a statuat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 278 alin. (1) din Codul muncii, dispozițiile art. 1.324, 1.325 și 1.326 din Codul civil, pot fi aplicate în interpretarea dispozițiilor Codului muncii, fiind compatibile cu specificul raporturilor de muncă.

90. Conform prevederilor art. 1.326 din Codul civil, actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului. Dacă, prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări. Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta din urmă nu a luat cunoștință de comunicare.

91. În considerentele hotărârii Înaltei Curți de Casație și Justiție, anterior citate, s-a reținut că, în cazul deciziei de concediere — act juridic unilateral, nu există o derogare expresă de la regulamentul de drept comun al acestor acte, printr-o altă normă reglementată de Codul muncii; dimpotrivă dispozițiile art. 77 din Codul muncii deschid posibilitatea aplicării art. 1.326 din Codul civil și în privința deciziei de concediere fără însă ca aplicarea respectivelui articol să aducă modificări regimului juridic al acestei decizii, cum era reglementat deja în Codul muncii.

92. Așa fiind, decizia de concediere reprezintă un act juridic unilateral, o manifestare de voință a autorului său, care produce efecte de la data comunicării prin orice modalitate adecvată, după împrejurări, potrivit art. 1.326 din Codul civil.

93. Decizia de concediere îi este opozabilă salariatului de la momentul comunicării, nefiind necesar potrivit legii, ca, pentru producerea efectelor, destinatarul să fi transmis vreo confirmare. Actul primirii/comunicării nu poate fi condiționat de vreo

manifestare de voință subiectivă a salariatului, ci efectele deciziei se produc în momentul comunicării ei către salariat.

94. Simpla primire de către angajat a deciziei de concediere expediate de către angajator constituie o prezumție relativă că angajatul a luat cunoștință de decizie, în conformitate cu prevederile art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 coroborate cu dispozițiile art. 1.326 din Codul civil.

95. Relațiile de muncă se bazează pe principiul consensualității și al bune-credințe (art. 8 din Codul muncii). Prin urmare, participanții la raporturile de muncă se informează și se consultă reciproc.

96. Atât la încheierea contractului individual de muncă, cât și pe parcursul derulării raporturilor de muncă, angajatul are obligația de a informa angajatorul în legătură cu datele sale de identificare: adresă domiciliu, adresă de e-mail, telefon, în vederea bune desfășurări a raporturilor de muncă.

97. Câtă vreme angajatul a pus la dispoziție angajatorului o adresă electronică în vederea comunicării actelor ce emană de la acesta și sunt obligatorii a fi aduse la cunoștința salariatului, comunicarea deciziei de concediere în această modalitate este valabilă.

98. Mai mult decât atât, în condițiile unei dezvoltări accelerate a tehnologiei, a evoluției raporturilor de muncă ce se pot desfășura la distanță prin intermediul internetului, se apreciază că se poate realiza o comunicare între angajator și salariat prin intermediul poștei electronice, aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei de concediere în condițiile art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011.

99. Pe de altă parte, mijloacele informatice de comunicare a textului asigură posibilitatea dovedirii împrejurării că salariatul a primit decizia de concediere, precum și a datei exacte a primirii.

100. Comunicarea prin poșta electronică a deciziei poate fi chiar mai transparentă decât comunicarea prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, întrucât, la rubrica „subiect” din e-mailul transmis, se poate menționa „comunicare decizie de concediere”.

101. În cazul comunicării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, prin mențiunile inserate pe acest document nu se poate dovedi care anume înscris s-a expediat în această manieră. Utilizarea tehnologiei informației pentru transmiterea de date asigură dovezi mult mai puternice decât în cazul mijloacelor tradiționale.

102. În concluzie, comunicarea prin poșta electronică de către angajator a deciziei de concediere individuală emise potrivit art. 76 din Codul muncii reprezintă o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011, în condițiile în care salariatul a comunicat angajatorului aceste date de contact și există o uzanță a acestei forme de comunicare între părți, fără a fi necesară confirmarea expresă de către salariatul-contestator a primirii acestei corespondențe.

103. În ceea ce privește a doua întrebare, se apreciază că decizia comunicată prin poșta electronică nu trebuie să respecte cerințele formale impuse de Legea nr. 455/2001, referitoare la înscrisul în formă electronică, fiind suficientă transmiterea acestuia în format accesibil (document PDF).

104. Legea nr. 455/2001 distinge între semnătura electronică extinsă și semnătura electronică simplă.

105. Semnătura electronică simplă desemnează o colecție de date atașate sau conținute într-un înscris (de exemplu: adresa de e-mail a expeditorului atașată e-mailului).

106. Chiar dacă din răspunsurile curților de apel nu a rezultat o practică judecătorească semnificativă, nu înseamnă că, până la formularea întrebării, nu au existat raporturi juridice perfectate prin mijloace electronice, fără utilizarea semnăturii electronice extinse.

107. Refuzul recunoașterii acestor raporturi juridice pentru lipsa semnăturii electronice extinse ar goli de conținut

prevederile legale procedurale privind înscrierile pe suport electronic, privind posibilitatea comunicării prin telex, fax sau poștă electronică, precum și prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 455/2001, care instituie obligația instanței de a dispune ca verificarea să se facă prin expertiză tehnică de specialitate în cazul în care una dintre părți contestă înscrisul sau semnătura.

108. Contrar opiniei Curții de Apel Iași — Secția de litigii de muncă și asigurări sociale, care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării hotărârii prealabile, situația nu este similară celei avute în vedere la pronunțarea în interesul legii a Deciziei nr. 6/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 25 martie 2015, întrucât întrebarea vizează comunicarea deciziei de concediere, act unilateral și nu se contestă emiterea acestuia de către angajator, respectiv împrejurarea că, în conținutul său, reprezintă manifestarea de voință în sensul măsurii concedierii.

109. Comunicarea, ca act distinct de decizia de concediere, reprezintă o situație de fapt, ce poate fi dovedită prin orice mijloc de probă, inclusiv cu martori și prezumții.

110. Prin urmare, comunicarea unui înscris pe suport informatic se bucură de eficiență juridică în condițiile art. 283 din Codul de procedură civilă, care instituie o prezumție de validitate în sensul că există garanții suficiente de serioase dacă înscrierea este efectuată de către un profesionist.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 6.975/99/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii, cu referire la dispozițiile art. 278 alin. (1) din Codul muncii și la dispozițiile art. 1.326 din Codul civil, decizia de concediere individuală emisă potrivit dispozițiilor art. 76 din Codul muncii se poate comunica prin poșta electronică, aceasta reprezentând o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit dispozițiilor art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 raportat la dispozițiile art. 216 din același act normativ, cu referire la dispozițiile art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care salariatul a comunicat angajatorului aceste date de contact și există o uzanță a acestei forme de comunicare între părți.

Decizia astfel comunicată prin poșta electronică, în format PDF accesibil electronic, trebuie să respecte doar cerințele formale impuse de dispozițiile art. 76 din Codul muncii, nu și pe cele impuse de Legea nr. 455/2001, referitor la înscrisul în formă electronică.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 24 octombrie 2016.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2017 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2017 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

